UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

26 päivänä toukokuuta 2011 *

Asiassa C-293/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landesgericht Innsbruck (Itävalta) on esittänyt 22.4.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.6.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Gebhard Stark

vastaan

D.A.S. Österreichische Allgemeine Rechtsschutzversicherung AG,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-C. Bonichot sekä tuomarit K. Schiemann, L. Bay Larsen, C. Toader (esittelevä tuomari) ja A. Prechal,

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: A. Calot Escobar,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Stark, edustajanaan Rechtsanwalt H. Kofler,

– D.A.S. Österreichische Allgemeine Rechtsschutzversicherung AG, edustajanaan Rechtsanwalt E. R. Karauscheck,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään E. Riedl,

– Euroopan komissio, asiamiehinään K.-Ph. Wojcik ja N. Yerrell,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 22.6.1987 annetun neuvoston direktiivin 87/344/ETY (EYVL L 185, s. 77) 4 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat D.A.S. Österreichische Allgemeine Rechtsschutzversicherung AG -niminen vakuutusyhtiö (jäljempänä D.A.S.) ja Stark ja jossa on kyse erityisesti oikeusturvavakuutuksen yleisiin ehtoihin sisältyvän sellaisen sopimuslausekkeen pätevyydestä, jonka mukaan vakuutuksenantaja voi rajoittaa kyseiseen vakuutusturvaan perustuvat suorituksensa sellaisen määrän korvaamiseen, jota mainitun vakuutusturvan piiriin kuuluvaa asiaa käsittelevän tuomioistuimen kotipaikalle sijoittautunut asianajaja normaalisti vaatii.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin säännöstö

3 Direktiivin 87/344 johdanto-osan 11. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”sellaisten henkilöiden edut, joilla on oikeusturvavakuutus, edellyttävät, että vakuutetun henkilön on kyettävä valitsemaan asianajaja tai joku muu kansallisen lainsäädännön mukaan asianmukaisesti pätevä henkilö kaikessa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä sekä kaikkien eturistiriitojen ilmetessä.”

4 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tällä direktiivillä on tarkoitus sovittaa yhteen lakiin, asetukseen ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyvät säännökset, jotka koskevat – – oikeusturvavakuutusta, sijoittautumisvapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi ja mahdollisuuksien mukaan sellaisten eturistiriitojen estämiseksi, joita syntyy varsinkin siitä syystä, että vakuutuksenantaja turvaa toisen henkilön tai turvaa henkilön sekä oikeudenkäyntikuluihin

että mihin tahansa muuhun – – vakuutusluokkaan nähden, ja tällaisen ristiriidan ratkaisemisen mahdollistamiseksi sen syntyessä.”

5 Mainitun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan oikeusturvavakuutukseen. Tämä käsittää oikeudenkäyntikulujen korvaamisen vakuutusmaksun suorittamista vastaan ja muiden vakuutussuojaan suoraan liittyvien palvelujen tarjoamisen, ottaen erityisesti huomioon seuraavan:

– korvauksen turvaaminen vakuutetun henkilön kärsimästä tappiosta, vahingosta tai vammasta sovinnolla ilman oikeudenkäyntiä taikka siviili- tai rikosoikeudenkäynnin avulla,

– vakuutetun henkilön puolustaminen tai edustaminen siviili-, rikos- ja hallintooikeudenkäynneissä tai muissa oikeudenkäynneissä tai minkä hyvänsä häntä vastaan esitetyn vaateen yhteydessä.”

6 Saman direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kaikissa oikeusturvavakuutusta koskevissa sopimuksissa on hyväksyttävä nimenomaan, että:

a) jos turvaudutaan asianajajaan tai johonkin muuhun kansallisen lainsäädännön mukaan asianmukaisesti pätevään henkilöön vakuutetun henkilön etujen puolustamiseksi, edustamiseksi tai hoitamiseksi missä tahansa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä, vakuutetulla henkilöllä on vapaus valita sellainen asianajaja tai muu henkilö;

b) vakuutetulla henkilöllä on vapaus valita asianajaja tai halutessaan, jos se sallitaan kansallisessa lainsäädännössä, joku muu asianmukaisesti pätevä henkilö hoitamaan etujaan eturistiriitojen syntyessä.”

Kansallinen säännöstö

7 Asianajopalkkioista annetun lain (Rechtsanwaltstarifgesetz, jäljempänä RATG) 23 §:n 1 momentin mukaan tiettyihin asianajajan liitännäisiin palveluihin yksityisoikeudellisissa riita-asioissa sovelletaan kiinteämääräistä yksikkömaksua.

8 RATG:n 23 §:n 5 momentin mukaan kyseisiin palveluihin liittyvä osa yksikkömaksusta on kuitenkin veloitettava kaksinkertaisena, kun asianajaja tarjoaa palvelun toimistonsa kotipaikan ulkopuolella.

9 Itävallan lainsäätäjä on pannut direktiivin 87/344 4 artiklan täytäntöön vakuutussopimuslain (Versicherungsvertragsgesetz, jäljempänä VersVG) 158k §:llä, jossa säädetään seuraavaa:

”1) Vakuutetulla henkilöllä on oikeus valita vapaasti ammattimaisesti asianosaisten edustamiseen oikeutettu henkilö edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä. Sen lisäksi vakuutetulla henkilöllä on hänen ja vakuutuksenantajan välisessä eturistiriitatilanteessa mahdollisuus valita vapaasti asianajaja huolehtimaan oikeudellisista eduistaan myös muussa asiassa.

2) Vakuutussopimuksessa voidaan sopia, että vakuutettu henkilö saa valita edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä ainoastaan sellaisia ammattimaisesti asianosaisten edustamiseen oikeutettuja henkilöitä, joilla on toimisto sen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen paikkakunnalla, joka on alimpana asteena toimivaltainen asianomaisessa menettelyssä. Mikäli vähintään neljällä tällaisella henkilöllä ei ole toimistoa tällä paikkakunnalla, valintaoikeuden on ulotuttava siinä Gerichtshof erster Instanzin [(alimman oikeusasteen tuomioistuin)] tuomiopiirissä oleviin henkilöihin, jossa edellä mainittu viranomainen sijaitsee.

_ _”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Starkin ja D.A. S:n välillä oli ollut vuodesta 1997 lähtien oikeusturvavakuutusta koskeva sopimus. Sopimuksen piiriin kuului muun muassa oikeusturva työtuomioistuimissa työoikeuden alaan kuuluvissa oikeusriidoissa sekä täydentävänä etuutena oikeusturvavakuutus henkilöille, jotka toimivat sivutoimisesti itsenäisinä ammatinharjoittajina.

11 Kyseinen sopimus perustui oikeusturvavakuutusta koskeviin vuoden 1997 yleisiin ehtoihin (Allgemeine Bedingungen für die Rechtsschutzversicherung) (jäljempänä ARB 97). Kyseisiin yleisiin ehtoihin kuuluva sopimuslauseke 10, joka perustuu suoraan VersVG:n 158k §:ään, on sanamuodoltaan seuraavanlainen:

”1) Vakuutetulla henkilöllä on oikeus valita vapaasti ammattimaisesti asianosaisten edustamiseen oikeutettu henkilö (asianajaja, notaari, jne.) edustajakseen tuomioistuimissa tai hallintoviranomaisessa. Vakuutuksenantaja on velvollinen

ilmoittamaan vakuutetulle henkilölle tämän valintaoikeudesta heti, kun tämä vaatii oikeusturvaa oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyn aloittamiseksi.

– –

3) Kohdassa 1 – – mainittu oikeus valita [edustajansa] on – – rajoitettu henkilöihin, joilla on toimisto sen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen paikkakunnalla, joka on alimpana asteena toimivaltainen asianomaisessa menettelyssä. Mikäli vähintään neljällä tällaisella henkilöllä ei ole toimistoa kyseisen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen paikkakunnalla, valintaoikeus ulottuu toimivaltaisen Landesgerichtin [(alueellinen tuomioistuin)] tuomiopiiriin sijoittautuneisiin asianosaisten edustamiseen oikeutettuihin henkilöihin.

– –”

12 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Oberster Gerichtshof (ylimmän oikeusasteen tuomioistuin) on 16.12.2009 antamassaan tuomiossa hyväksynyt lähtökohtaisesti VersVG:n 158k §:n 2 momentilla tavoitellut päämäärät mutta todennut, että sopimuslausekkeessa 10 olevaa 3 kohtaa on tulkittava siten, että vakuutettu henkilö voi valita myös ulkopaikkakuntalaisen oikeudellisen edustajan, jos kyseinen oikeudellinen edustaja sitoutuu laskuttamaan kulunsa ja palkkionsa samalla tavalla kuin toimivaltaisen alimman oikeusasteen tuomioistuimen kotipaikan paikkakunnalle sijoittautunut oikeudellinen edustaja.

13 Stark asuu Landeckissä (Itävalta), joka on paikkakunta noin 600 kilometrin päässä Wienistä. Hän nosti 24.3.2006 kanteen yhdessä neljän muun henkilön kanssa Arbeits- und Sozialgericht Wienissä (työ- ja sosiaaliasioita käsittelevä wieniläinen tuomioistuin) entistä työnantajaansa vastaan. Stark ja muut kantajat valitsivat vapaasti edustajakseen kyseisessä tuomioistuimessa asianajajan, jonka toimisto oli Landeckissä.

14 D.A.S. vahvisti kyseiselle asianajajalle osoitetussa, 8.5.2006 päivätyssä kirjeessä, että se kattaisi oikeudenkäyntimenettelystä Arbeits- und Sozialgericht Wienissä aiheutuvat kulut, ja täsmensi samalla, että sen vakuutusturva kattaisi ainoastaan kulut, jotka kyseisen tuomioistuimen kotipaikalle sijoittautunut asianajaja normaalisti veloittaa.

15 Starkin asianajaja vastasi samana päivänä päivätyllä sähköpostilla, ettei hän laskuttaisi sellaiseen asianajajaan sovellettavien palkkioiden mukaan, jonka toimisto on tuomioistuimen tuomiopiirissä, koska siitä aiheutuvat kustannukset, että oikeutta käydään Wienissä, ovat hänen toimistolleen hyvin suuret.

16 Arbeits- und Sozialgericht Wienissä 4.7.2008 pidetyssä suullisessa käsittelyssä menettelyn asianosaiset tekivät sovinnon.

17 D.A.S. maksoi Starkin asianajajalle 5 782,19 euron suuruisen summan, joka vastasi kyseisen menettelyn yhteydessä tarjottujen palvelujen osalta Arbeits- und Sozialgericht Wienin tuomiopiiriin sijoittautuneen asianajajan kuluja ja palkkioita, joita ei ole laskettu RATG:n 23 §:n 5 momentissa säädetyn kaksinkertaisen yksikkömaksun vaan kyseisen lain 23 §:n 1 momentista ilmenevän yksinkertaisen yksikkömaksun mukaan. Kyseinen summa ei kattanut kaikkia niitä kuluja ja palkkioita, jotka Starkin asianajaja oli laskuttanut Starkilta.

18 D.A.S. vaati Bezirksgericht Landeckissä (Landeckin kantonin tuomioistuin) 27.2.2009 nostamallaan kanteella, että Stark velvoitetaan maksamaan D.A. S:n ja Starkin väliseen oikeusturvavakuutusta koskevaan sopimukseen perustuva vakuutusmaksu, jonka suuruus oli 211,46 euroa.

19 Stark esitti tätä vaatimusta vastaan kuittaustarkoituksessa 3 000 euron suuruisen vastavaatimuksen, joka vastasi sitä summaa, joka oli jäljellä Starkia Arbeits- und

Sozialgericht Wienissä käydyssä menettelyssä puolustaneen asianajajan palveluista aiheutuneista kustannuksista RATG:n 23 §:n 5 momentissa säädetyn kaksinkertaisen yksikkömaksun soveltamisen perusteella. Hän otti siten esiin kysymyksen siitä, onko D.A. S:n kanssa tehdyn oikeusturvavakuutuksen yhteydessä otettava huomioon kaksinkertaisen ja yksinkertaisen yksikkömaksun välinen erotus niiden hänen asianajajansa palvelujen osalta, jotka perustuvat viiteen kyseisessä tuomioistuimessa pidettyyn suulliseen käsittelyyn. Kyseisen väitteen tueksi hän vetosi siihen, että VersVG:n 158k §:n 2 momentti ja ARB 97:n sopimuslausekkeessa 10 oleva 3 kohta ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

20 Bezirksgericht Landeck hyväksyi D.A. S:n kannevaatimuksen ja hylkäsi Starkin esittämän vastavaatimuksen, ja se velvoitti tästä syystä Starkin maksamaan D.A. S:lle 211,46 euron suuruisen summan korkoineen. Bezirksgericht Landeck katsoi tuomiossaan, ettei unionin oikeus estä soveltamasta VersVG:n 158k §:n 2 momenttia, jolla ei rajoiteta valinnanvapautta vaan jolla asetetaan ainoastaan taloudellinen rajoitus ”ulkopaikkakuntalaisen” asianajajan osalta.

21 Stark valitti kyseisestä tuomiosta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen vetoamalla uudelleen siihen, että direktiivin 87/344 4 artikla on esteenä RATG:n 158k §:n 2 momentin soveltamiselle.

22 Tässä tilanteessa Landesgericht Innsbruck päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin 87/344/ETY 4 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että sitä rikotaan [VersVG:n] 158k §:n 2 momentilla ja siihen perustuvalla erään oikeusturvavakuutuksen vakuutuksenantajan yleisiin sopimusehtoihin kuuluvalla lausekkeella, jonka mukaan vakuutussopimuksessa voidaan sopia, että vakuutettu henkilö saa valita edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä ainoastaan sellaisia ammattimaisesti asianosaisten edustamiseen oikeutettuja henkilöitä, joilla on toimisto sen

tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen paikkakunnalla, joka on alimpana asteena toimivaltainen asianomaisessa menettelyssä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

23 Landesgericht Innsbruck pohtii kysymyksellään lähinnä sitä, onko direktiivin 87/344 4 artiklan 1 kohta esteenä sellaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan voidaan sopia, että vakuutettu henkilö saa valita oikeudelliseksi edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä ainoastaan sellaisia ammattimaisesti asianosaisten edustamiseen oikeutettuja henkilöitä, joilla on toimisto sen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen kotipaikalla, joka on alimpana asteena toimivaltainen asianomaisessa menettelyssä.

Tutkittavaksi ottaminen

24 Itävallan hallituksen mukaan ennakkoratkaisukysymys on luonteeltaan hypoteettinen, sillä oikeudenkäyntimenettelyn ratkaisu ei riipu tähän kysymykseen esitettävästä vastauksesta, koska vastaajan oikeutta valita vapaasti asianajaja ei ole todellisuudessa rajoitettu.

25 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on todettu tältä osin, että kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vastaamisesta kieltäytyminen on mahdollista vain, jos on ilmeistä, ettei pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat

tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. asia C-188/07, Commune de Mesquer, tuomio 24.6.2008, Kok., s. I-4501, 30 kohta).

26 Kuten tämän tuomion 18–21 kohdassa on kuitenkin esitetty, pääasian ratkaisu riippuu juuri siitä, voidaanko sitä, ettei Stark ole saanut korvausta kaikista hänen asianajajansa laskuttamista kuluista ja palkkioista, mikä ei olisi ollut tilanne, jos hän olisi valinnut Wieniin sijoittautuneen asianajajan, pitää yhteensoveltuvana direktiivin 87/344 4 artiklan 1 kohdan kanssa.

27 Kyseisen unionin oikeuden säännöksen tulkinta on siis tarpeen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle pääasian ratkaisemiseksi. Itävallan tasavallan esittämä oikeudenkäyntiväite on näin ollen hylättävä.

Asiakysymys

28 On huomautettava direktiivin 87/344 johdanto-osan 11. perustelukappaleesta ja sen 4 artiklan 1 kohdasta ilmenevän, että sellaisten henkilöiden edut, joilla on oikeusturvavakuutus, edellyttävät, että vakuutettu henkilö voi valita asianajajan tai jonkun muun kansallisen lainsäädännön mukaan asianmukaisesti pätevän henkilön kaikessa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyssä.

29 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut tästä, että kyseisessä säännöksessä säädetty oikeudellista edustajaa koskeva valinnanvapaus on yleisesti sovellettava ja sitova (ks. vastaavasti asia C-199/08, Eschig, tuomio 10.9.2009, Kok., s. I-8295, 47 kohta).

30 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella kansallisella säännöstöllä ei tämän tuomion 12 kohdassa mainitussa Oberster Gerichtshofin 16.12.2009 antamassa tuomiossa omaksutun tulkinnan mukaan rajoiteta kyseistä valinnanvapautta pelkästään asianajajiin, joilla on toimisto sen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen paikkakunnalla, joka on alimpana asteena toimivaltainen asianomaisessa menettelyssä, tai pelkästään asianajajiin, jotka sitoutuvat laskuttamaan kulunsa ja palkkionsa samalla tavalla kuin ensimmäiseksi mainitut.

31 Edellä mainitussa asiassa Eschig annetun tuomion 65 ja 66 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin totesi, että mainitun direktiivin tarkoituksena ei ole oikeusturvavakuutusta koskeviin sopimuksiin sovellettavien sääntöjen täydellinen yhdenmukaistaminen ja että jäsenvaltiot ovat unionin oikeuden nykytilassa vapaita määrittämään näihin sopimuksiin sovellettavat säännöt, kunhan ne noudattavat unionin oikeutta ja erityisesti direktiivin 87/344 4 artiklaa.

32 Pääasian kohteena olevaa kysymystä edustajan toimenpiteistä aiheutuvien kulujen kattamisen laajuudesta ei siten ole säännelty nimenomaisesti kyseisessä direktiivissä. Mainitun direktiivin säännösten ja sen johdanto-osan perustelukappaleiden perusteella ei näet voida katsoa, että mainitussa direktiivissä olisi säännöksiä sen summan määrittämisestä, joka oikeusturvavakuutuksen antajan on myönnettävä sellaisen vakuutusturvan perusteella, joka kattaa valtuutetulle henkilölle vakuutetun henkilön edustamisesta aiheutuneet kulut.

33 Näin ollen direktiivin 87/344 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valinnanvapaus ei merkitse jäsenvaltioilla olevaa velvollisuutta säätää, että vakuutuksenantajien on kaikissa tilanteissa katettava kaikki vakuutetun henkilön puolustuksesta aiheutuneet kulut riippumatta siitä paikkakunnasta, jolle vakuutetun henkilön ammattimaiseen edustamiseen oikeutettu henkilö on sijoittautunut oikeusriidan käsittelyyn toimivaltaisen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen kotipaikkaan nähden, kunhan kyseinen vapaus ei menetä merkitystään. Tämä olisi tilanne, jos kyseisten kulujen vastattavaksi ottamista koskevan rajoituksen johdosta vakuutetun henkilön olisi todellisuudessa mahdotonta valita kohtuullisesti oikeudellinen edustajansa. Asiaa tältä osin

mahdollisesti käsittelevien kansallisten tuomioistuimien tehtävänä on joka tapauksessa tarkastaa se, ettei kyse ole tämänluonteisesta rajoituksesta.

34 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella kansallisella säännöstöllä ei myöskään suljeta pois sopimuspuolten vapautta sopia siitä, että oikeusturvavakuutuksesta korvataan myös sellaisten edustajien toimenpiteistä aiheutuneet kulut, jotka eivät ole sijoittautuneet toimivaltaisen tuomioistuimen kotipaikalle, mahdollisesti sitä vastaan, että vakuutettu henkilö suorittaa korkeamman vakuutusmaksun.

35 Tässä tapauksessa Stark on voinut valita asianajajansa eikä vakuutuksenantaja ole sitä vastustanut. Hänen oletetaan lisäksi vastaavan ainoastaan kuluista, jotka ovat aiheutuneet siitä, että hänen asianajajansa toimisto on pitkän matkan päässä toimivaltaisen tuomioistuimen kotipaikasta, mikä ei yleensä ole omiaan rajoittamaan vapautta valita asianajaja, ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tältä osin suorittamasta selvityksestä muuta ilmene.

36 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella kysymykseen on vastattava, että direktiivin 87/344 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan voidaan sopia, että oikeusturvavakuutuksella vakuutettu henkilö saa valita edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä ainoastaan ammattimaisesti tähän tarkoitukseen oikeutetun henkilön, jolla on toimisto alimpana asteena toimivaltaisen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen kotipaikalla, kunhan kyseinen rajoittaminen koskee ainoastaan sitä, miten laajasti oikeusturvavakuutuksen antaja kattaa edustajan toimenpiteistä aiheutuneet kulut, ja kunhan kyseisen vakuutuksenantajan todellisuudessa maksama korvaus on riittävä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, jottei vakuutetun henkilön vapaus valita edustajansa menetä merkitystään.

Oikeudenkäyntikulut

37 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 22.6.1987 annetun neuvoston direktiivin 87/344/ETY 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle säännökselle, jonka mukaan voidaan sopia, että oikeusturvavakuutuksella vakuutettu henkilö saa valita edustajakseen oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä ainoastaan ammattimaisesti tähän tarkoitukseen oikeutetun henkilön, jolla on toimisto alimpana asteena toimivaltaisen tuomioistuimen tai hallintoviranomaisen kotipaikalla, kunhan kyseinen rajoittaminen koskee ainoastaan sitä, miten laajasti oikeusturvavakuutuksen antaja kattaa edustajan toimenpiteistä aiheutuneet kulut, ja kunhan kyseisen vakuutuksenantajan todellisuudessa maksama korvaus on riittävä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava, jottei vakuutetun henkilön vapaus valita edustajansa menetä merkitystään.

Allekirjoitukset